

DATUM	16-5-2019
AAN	De Statencommissie RGW
VAN	Mariëtte Pennarts
DOORKIESNUMMER	06 2112 4561
ONDERWERP	Technische vragen SGP over Statenbrief 2019RGW55

De Statenfractie van de SGP heeft technische vragen gesteld over de uitwerking van motie 98 en motie 13 in de Statenbrief die is geagendeerd voor 22 mei bij de Commissie RGW. In dit memo worden deze vragen beantwoord.

1. *Hebt u over de uitwerking van motie 98 contact gehad met experts en betrokkenen, zoals de LTO en energie-experts?*

Ja, met energie-experts. Niet met LTO, wel met landbouwexperts van O-gen en Gebiedscoöperatie Utrecht-West, en onze eigen experts.

 - a. *Zo ja, wat was hun oorspronkelijk advies en/of hun reactie op uw uitwerking?*

Met de experts hebben wij alle in de Statenbrief genoemde alternatieven besproken. Zij zijn unaniem van oordeel dat de erfbegeleider (in de beschreven vorm) het meest effectieve middel is om de doelstellingen “versnelling aanpak asbestdaken” en “bijdrage aan energietransitie” te realiseren.
 - b. *Zo nee, bent u bereid deze uitwerking alsnog aan hen voor te leggen?*

Ja. Wij zullen LTO betrekken. LTO is ook participant in het nog op te richten Platform Agrarische Energie. Daarnaast zullen wij de experts van O-gen en GCUW betrekken bij de uitwerking. Zij hebben naar ons oordeel een zeer goed beeld van de praktijk van (voormalige) agrarisch ondernemers en hun problematiek c.q. uitdagingen op korte en langere termijn.

2. *U geeft aan dat de uitwerking van motie 98 aansluit bij de overwegingen van de indieners van de motie? Hoe hebt u dit geborgd?*

De motie noemt als vertrekpunt ons doel (in de Landbouwvisie) dat “we aansturen op een duurzame aanpak, in synergie met de sanering van asbest in daken”. De belangrijkste overweging in de motie is dat er nog duizenden asbestdaken zonder zonnepanelen zijn. De motie draagt ons op om geld vrij te maken. Met de voorgenomen uitwerking volgen wij het vertrekpunt, overweging en opdracht van de motie. Wij kijken alleen af van de voorgestelde vorm omdat wij menen dat de vorm van een erfbegeleider meer bijdraagt aan onze doelstellingen “versnelling aanpak asbestdaken” en “bijdrage aan energietransitie”. Deze keuze sluit ook nadrukkelijk aan bij motie 13 die een bredere inzet van landbouwcoaches beoogd. Wij merken daarbij op dat voorliggende statenbrief nog enkel een voorstel voor afdoening is zonder dat hiervoor al budget gereserveerd is. Als zodanig is het voorstel ook opgenomen in het overdrachtsdocument. Het is aan het nieuwe college om, de input van de cie. (waaronder de input van de SGP-fractie als mede-indiener van de motie) meenemend,

een definitief voorstel (ter financiering) aan uw Staten voor te leggen. Op deze wijzen hopen wij de Staten voldoende te betrekken bij de uitvoering van moties 98 en 13.

3. *U geeft aan dat de oude subsidieregeling onvoldoende effectief was voor de realisatie van zonne-energie.*

a. *In hoeverre heeft naar uw inschatting de voorwaarde (minimaal 5 kWp) hierin een rol gespeeld?*

Die heeft geen rol gespeeld. De beperkte benutting van het dak voor zonnepanelen hangt samen met het relatief beperkte eigen stroomverbruik van eigenaren van grotere asbestdaken, in combinatie met de complexiteit van een businesscase waarin wel het hele dak wordt benut. Wij verwachten dat de hulp van een erfbegeleider effectief is om deze “complexiteitsdrempel” te overwinnen.

b. *Bent u van mening dat de verstrekte subsidie uit de oude subsidieregeling voornamelijk terecht is gekomen bij eigenaren die ook zonder deze subsidie hun dak zouden hebben vervangen? Kunt u dat onderbouwen?*

In het evaluatieverslag van de oorspronkelijke subsidieregeling wordt verwezen naar onderzoek door Alterra (zie ook Statenbrief 2017MME164) . Die heeft onderzoek gedaan naar de bedrijven die subsidie hebben aangevraagd. Het blijkt dat relatief vaak subsidie is uitgekeerd aan bedrijven met plantaardige teelten (akkerbouw) en aan zogeheten graasdierbedrijven (melkveehouderij). Grote bedrijven (standaard opbrengst van meer dan €250.000,-) behoorden relatief vaak tot de subsidieaanvragers. De onderzoeksresultaten naar de duiding van interprovinciale verschillen laten zich interpreteren vanuit de winstgevendheid en toekomstgerichtheid van bedrijven. De kans dat een boer een subsidieaanvraag indient voor het verwijderen van asbest, de staldaken vervangt en daarop zonnepanelen plaatst, is kleiner naarmate de investeringsruimte beperkter is door marktomstandigheden en kredietwaardigheid, er wellicht al stallen leeg staan en de ondernemer aan afbouwen, functieverandering of bedrijfsbeëindiging denkt. Hier lijkt de inzet van alleen een subsidie-instrument voor asbestverwijdering, onvoldoende effect te hebben. Het gaat, in delen van het land om een saneringsopgave die een specifieke aanpak vergt, in combinatie met sloop.

Deze conclusie is eerder (2017) bevestigd in gesprekken met LTO-Noord en door eerdergenoemde experts. Bovendien gold deze conclusie in een tijd dat er ook een rijkbijdrage van € 4,5 per m² was en belastingaftrek VAMIL.

4. *In de Regio FoodValley is er al veel ervaring (25 coaching trajecten) met het inzetten van een landbouwcoaches. Deze worden ingezet vanuit de gebiedscoöperatie O-gen. Hebt u over de uitwerking van motie 13 contact gehad met de gebiedscoöperatie O-gen en met bijvoorbeeld de gemeenten Renswoude en Rhenen?*

Ja, met O-gen en GCUW. Wij hebben nog niet afzonderlijk met de gemeenten over deze uitwerking gesproken.

- a. *Zo ja, wat was hun oorspronkelijke advies en/of hun reactie op uw uitwerking?*
Het oordeel van hun experts is dat de voorgestelde erfbegeleider veel effectiever is dan een m2-subsidie, juist ook voor de aanpak van complexe problematiek en het realiseren van toekomstperspectief.
- b. *Zo nee, bent u bereid deze uitwerking alsnog aan hen voor te leggen?*
Via de samenwerkingsverbanden van omgevingsdiensten en gebiedscoöperaties zullen wij de gemeenten betrekken bij de uitwerking.

5. *Wij lezen: 'de inzet van een erfbegeleider is effectief als zijn/haar advies wordt opgevolgd en begeleiding t/m de beslissingen omvat. Dit wordt bevorderd als de begeleidingskosten alleen volledig worden vergoed bij opvolging ervan (en anders bijvoorbeeld maar de helft) en/of als bijvoorbeeld binnen twee jaar het asbestdak wordt vervangen/gesloopt'.*

- a. *Verwacht u dat er boeren zijn die behoefte hebben aan (in principe) bindende adviezen?*
Nee. Wij stellen ons bij de erfbegeleider niet iemand voor die bindende adviezen geeft, maar een professional die de eigenaar ondersteunt bij het nemen van beslissingen over de toekomst van zijn erf en over de daarvoor benodigde investeringen. Wij willen daarbij een prikkel inbouwen dat deze ondersteuning niet geheel vrijblijvend is en de eigenaren bereikt die ook bereid zijn om die (soms moeilijke) beslissingen te nemen. De precieze vorm van deze prikkel zal worden uitgewerkt in nauw overleg met eerdergenoemde experts en beoogde erfbegeleiders.
- b. *Zijn de voorgenomen voorwaarden gebaseerd op voorbeelden uit de praktijk, ofwel: zijn er andere provincies waar deze voorwaarden worden gehanteerd?*
Wij stemmen de uitwerking af met onder andere de provincies Noord-Brabant (VAB-impuls) en Overijssel (Toekomstgerichte erven). Zij experimenteren met bovenomschreven prikkels voor effectieve benutting van de middelen voor erfbegeleiding/coaches. Hieruit is nog geen optimale prikkel naar voren gekomen en om die reden hebben wij ook nog geen voorwaarden vastgesteld.